

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Post- och telestyrelsen

Yttrande över Post- och telestyrelsens förslag till föreskrifter om undantag från tillståndsplikt för användning av vissa radiosändare

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Remissen innehåller förslag till föreskrifter som anger när det är möjligt med undantag från tillståndsplikt för användning av vissa radiosändare. Det anges att majoriteten av de föreslagna ändringarna i nu gällande undantag görs för att genomföra eller bättre motsvara beslut som antagits av kommissionen enligt det förfarande som anges i artikel 5 i radiospektrumbeslutet.¹ Undantagen i det remitterade förslaget har till största delen sin grund i kommissionens SRD-beslut.² Såvitt Regelrådet kan bedöma är dessa förslag en direkt följd av EU-rätten med begränsat handlingsutrymme för den nationella regelgivaren, varför förslagen i dessa delar inte omfattas av Regelrådets yttrande.

Därutöver föreslås vissa nationella undantag. Två av dessa syftar till undantag avseende amatörradio som utövas som hobbyverksamhet. Regelrådets granskning avser regler som kan få effekter av betydelse för företag. Såvitt Regelrådet kan bedöma är förslagens eventuella påverkan på företag i denna del ytterst begränsad, varför förslagen i dessa delar inte omfattas av Regelrådets yttrande.

I remissen föreslås även ändringar avseende användningen av vissa frekvensutrymmen. Det föreslås ett förtydligande tillägg av mellanvåg (frekvensutrymmet 1,5 – 3 MHz) i undantagen för användning av radiosändare på utländska fartyg och luftfartyg i 3 kap. 3 och 4 §§. Undantagen anges möjliggöra tillståndsfri användning av radiosändare på utländskt fartyg inom svenskt inre vatten och svenskt territorialhav respektive utländskt luftfartyg som befinner sig inom svenskt luftrum eller på svenska flygplatser på frekvenser som omfattas av internationella överenskommelser om maritim- respektive luftfartskommunikation på lång- och kortvåg, VHF³, satellitnätverk, samt för ombordkommunikation. Såvitt Regelrådet kan bedöma medför förslaget i dessa delar endast begränsade effekter för svenska företag, varför förslaget i dessa delar inte omfattas av Regelrådets yttrande.

¹ Europaparlamentets och rådets beslut nr 676/2002/EG av den 7 mars 2002 om ett regelverk för radiospektrumpolitiken i Europeiska gemenskapen.

² Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2017/1483 av den 8 augusti 2017 om ändring av beslut 2006/771/EG om harmonisering av radiospektrum för användning av kortdistansutrustning och om upphävande av beslut 2006/804/EG.

³ Väldigt hög frekvens.

I remissen föreslås följändringar med anledning av ett regeringsbeslut från den 1 juni 2017 om sändningsutrymme för tv-sändningar. Beslutet anger att sändningsutrymmet 703-713 MHz och 758-768 MHz får upplåtas för tillståndspliktiga tv-sändningar till och med den 31 december 2018. Syftet med den föreslagna ändringen anges vara att anpassa villkoren för användning av undantaget till regeringsbeslutet. Ändringen anges teoretiskt innebära att mindre begränsande villkor införs genom att användaren inte behöver iaktta skyddsregler för 694-790 MHz-bandet. I praktiken anges att ändringen inte kommer att medföra några konsekvenser eftersom tv-användning inte längre tillåts i frekvensbandet 694-790 MHz i och med regeringens beslut. Såvitt Regelrådet kan bedöma är förslaget i denna del en direkt följd av överordnad rätt (regeringsbeslutet av den 1 juni 2017) och omfattas därför inte av Regelrådets yttrande.

Det som slutligen återstår av föreskriftsförslaget om undantag från tillståndsplikt för användning av vissa radiosändare och som Regelrådets yttrande därmed avser, är dels de nationella förslagen om ändringar i frekvensutrymmet 444,5875 – 444,9875 MHz, dels ett nationellt förslag avseende användning av radiosändare för luftburna satellitterminaler. I remissen föreslås att det nu gällande undantaget för satellitterminaler i 1980-2010 MHz begränsas till icke luftburna användning. Genom det nya undantaget och den föreslagna ändringen möjliggörs utbyggnad av bredbandsuppkoppling till luftfartyg via satellitnätverk. Avseende ändringarna i frekvensutrymmet 444,5875 – 444,9875 MHz föreslås en utökning av antalet tillståndsbefriade kanaler med den tidigare tillståndspliktiga kanalen med bärvågsfrekvens 444,675 MHz. Det anges att denna kanal inte används samtidigt som användningen av de befintliga tillståndsfria kanalerna är relativt hög, varför det ses som lämpligt att användning av kanalen blir tillståndsbefriad. Det anges att det uppstår en administrativ lättnad för berörda som börjar använda denna kanal istället för en tillståndspliktig kanal.

Föreskriftsförslaget träder i kraft den 1 november 2018. Genom ikraftträdandet av föreskriftsförslaget upphävs Post- och telestyrelsens föreskrifter (PTSFS 2015:4) om undantag från tillståndsplikt för vissa radiosändare.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I konsekvensutredningen anges att det nya undantaget möjliggör ytterligare användning av satellitterminaler som tidigare inte har kunnat ske. Det anges innebära ökade förutsättningar för nya möjligheter till bredbandslösningar via satellit i allmänhet och för bredbandsuppkoppling till luftfartyg inom Europa i synnerhet. Det anges att med de nya lösningar som undantaget kan medföra kan konsumenterna få en ökad tillgänglighet till bredbandsuppkoppling på luftfartyg.

Regelrådet finner beskrivningen av bakgrund och syfte med förslaget godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Som framgår ovan anges att det nya undantaget och den föreslagna ändringen möjliggör en utbyggnad av bredbandsuppkoppling till luftfartyg via satellitnätverk och att det nya undantaget möjliggör ytterligare användning av satellitterminaler som tidigare inte har kunnat ske. Det anges likaså att något alternativt förfarande till att meddela föreskrifter om undantag inte finns och följden av om några föreskrifter inte meddelas blir att lagens krav på tillstånd skulle gälla för all användning av radiosändare.

Regelrådet finner beskrivningen av alternativa lösningar och effekter av om någon reglering inte kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Som framgår ovan anges att majoriteten av de föreslagna ändringarna i nu gällande undantag görs för att genomföra eller bättre motsvara beslut som antagits av kommissionen enligt förfarandet som anges i artikel 4 i radiospektrumbeslutet. Vidare anges att många bestämmelser om undantag baseras på genomförandebeslut från kommissionen som Sverige ska följa och genomför genom föreskrifter. Det anges att förslagsställarens föreskrifter likaså bygger på rekommendationer från kommissionen, beslut och/eller rekommendationer från CEPT:s⁴ kommitté för elektroniska kommunikationer, ECC.⁵

Regelrådet finner beskrivningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I konsekvensutredningen anges att de föreslagna föreskrifterna genomför ett antal olika beslut från kommissionen, exempelvis SRD-beslutet. Vidare anges att även kommissionens genomförandebeslut vad gäller mobilkommunikation på fartyg (EU) 2017/191 och på luftfartyg (EU) 2016/2317 genomförs.

Avseende kommissionens genomförandebeslut om mobilkommunikation på luftfartyg (EU) 2016/2317 samt på fartyg (EU) 2017/191 anges att besluten gäller omedelbart utan särskild tid för genomförande. Det anges vidare att det därför är viktigt att de nya undantagen samt ändringarna genomförs så snart som möjligt. Förslagsställaren bedömer att föreskriftsförslaget ska träda i kraft den 1 november 2018. Fram till dess anges att nu gällande undantagsföreskrifter tillämpas.

Förslagsställaren anger att både allmän information och mer specificerade faktablad kommer att tas fram och publiceras på förslagsställarens webbplats med anledning av de nya föreskrifterna.

Regelrådet finner beskrivningen av om särskilda hänsyn behöver tas till tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I konsekvensutredningen anges att det företag som främst berörs är en av de två tillståndshavarna i frekvensbandet, Inmarsat, som tillsammans med Deutsche Telekom har tagit fram ett system som via en kombination av en MSS⁶-satellit och ett markbaserat CGC-nät⁷ som båda arbetar i frekvensbandet för att adressera marknaden för bredbandsuppkoppling av luftfartyg. I övrigt anges att den andra satellitoperatören i frekvensbandet, Solaris Mobile Ltd. samt dess samarbetspartners berörs.

⁴ European Conference of Postal and Telecommunications Administrations, de europeiska teleförvaltningarnas samarbetsorgan.

⁵ Electronic Communications Committee.

⁶ Mobila satellitsystem.

⁷ I konsekvensutredningen anges att satellitterminaler kan kommunicera med MSS-satelliterna, eller så kan MSS-systemet även inkludera så kallade CGC-basstationer. CGC-basstationerna anges tillsammans utgöra ett markbaserat nät, ett CGC-nät, som är en integrerad del av MSS-systemet och ska styras av resurs- och näthanteringsmekanismen i det satellitbaserade systemet.

Det anges att även de flygbolag som förväntas köpa MSS-tjänsten för att få en bredbandsuppkoppling till sina luftfartyg kommer att vara direkt berörda av undantaget. Alla passagerare som kan använda bredbandstjänster på luftfartyg anges vara berörda i andra hand. Det anges att det är mycket svårt att uppskatta antalet framtida potentiella användare av de föreslagna undantagna satellitterminalerna eftersom någon sådan användning inte finns idag. Det anges att tjänsten förväntas kunna komma att användas av många flygbolag när luftfartyget når över 3 000 meter i höjd över marken.

Regelrådet vill framföra följande i denna del. Regelrådets granskning omfattar förslags effekter på svenska företag. Svenska flygbolag som skulle kunna använda bredbandsuppkopplingen påverkas av förslaget i denna del. Regelrådet har förståelse för svårigheten att ange exakt antal flygbolag som skulle kunna använda bredbandsuppkopplingen. Eftersom internetuppkoppling på flygplan existerar redan idag, finner Regelrådet att förslagsställaren hade kunnat göra vissa efterforskningar hur vanligt detta är hos svenska flygbolag för att därefter göra en uppskattning av hur många som kan tänkas börja använda den nya lösningen.

Regelrådet har heller inte kunnat återfinna någon uppgift om storleken på de svenska flygbolag som kan påverkas av förslaget. Regelrådet finner även i denna del att förslagsställaren hade kunnat göra vissa efterforskningar och därefter en uppskattning av storleken på de företag som berörs av förslaget. Avsaknaden av sådana uppgifter medför att konsekvensutredningen är ofullständig i dessa delar.

Regelrådet finner beskrivningen av berörda företag utifrån antal och storlek bristfällig.

Regelrådet finner beskrivningen av berörda företag utifrån bransch godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

I konsekvensutredningen anges att användningen av satellitterminaler i frekvensbandet är obefintlig. Det anges att det därför varken finns kostnader (begränsningen medför inga konsekvenser eftersom det saknas användning) eller intäkter (det har inte utfärdats några tillstånd för den föreslagna användningen i det nya undantaget).

Såvitt Regelrådet kan bedöma förslagsställarens resonemang syftar förslagsställaren på befintliga kostnader eller intäkter – inte vad som kan tänkas uppstå till följd av förslaget. Ett tydligare resonemang i denna del hade varit önskvärt. Regelrådet finner att det är oklart om några administrativa kostnader kommer att uppstå till följd av förslaget. Därför hade det varit behövt med ett tydligare resonemang av förslagsställaren i denna del. Om förslagsställaren har bedömt att det inte kommer att uppstå några administrativa kostnader hade det räckt med en kort information om detta samt en motivering till ställningstagandet. Om förslagsställaren bedömer att det kommer att uppstå administrativa kostnader vill Regelrådet se en beloppsmässig beräkning, eller i vart fall uppskattning, av de kostnader som kan tänkas uppstå. Avsaknaden av information om de administrativa kostnaderna medför att konsekvensutredningen är ofullständig i denna del.

Regelrådet finner beskrivningen av förslagets påverkan på berörda företags administrativa kostnader bristfällig.

Andra kostnader och verksamhet

Vid rubriken *Administrativa kostnader* framgår förslagsställarens information om kostnader och intäkter.

Som angetts ovan förstår Regelrådet förslagsställarens resonemang som att syfta på befintliga kostnader och intäkter – inte vad som kan tänkas uppstå till följd av förslaget. Regelrådet finner även avseende andra kostnader att ett tydligare resonemang hade varit behövligt. Vad gäller förslagets påverkan på berörda företags verksamhet finner Regelrådet att detta framgår på ett tillräckligt tydligt sätt i konsekvensutredningen.

Regelrådet finner beskrivningen av förslagets påverkan på berörda företags andra kostnader bristfällig.

Regelrådet finner beskrivningen av förslagets påverkan på berörda företags verksamhet godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Regelrådet har inte kunnat återfinna något resonemang om förslagets påverkan på konkurrensförhållanden för berörda företag. Såvitt Regelrådet förstår förslaget skulle det potentiellt kunna bli en konkurrensfördel för de flygbolag som kan erbjuda en ny version av bredbandsuppkoppling på flygplan. Regelrådet saknar även en beskrivning av hur andra länder har reglerat detta.

Om förslagsställaren har bedömt att någon konkurrenspåverkan inte kommer att uppstå, borde förslagsställaren ha angett och motiverat detta. För det fall att förslagsställaren har identifierat en påverkan på konkurrensförhållanden för berörda företag borde det ha beskrivits i konsekvensutredningen. Avsaknaden av sådan information medför att konsekvensutredningen är ofullständig i denna del.

Regelrådet finner beskrivningen av förslagets påverkan på konkurrensförhållanden för berörda företag bristfällig.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Regelrådet har inte kunnat återfinna någon uppgift i konsekvensutredningen eller i remissen i övrigt om regleringens påverkan på företagen i andra avseenden. Utifrån att förslagsställaren inte har beskrivit samtliga övriga behövliga delar i konsekvensutredningen på ett tillräckligt sätt, finner Regelrådet att det inte kan utslutas att regleringen även kan få annan påverkan än vad som beskrivs i konsekvensutredningen.

Regelrådet finner beskrivningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden bristfällig.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Regelrådet har inte kunnat återfinna någon uppgift i konsekvensutredningen eller i remissen i övrigt om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning. Såvitt Regelrådet förstår förslaget i de delar som omfattas av Regelrådets granskning, är det främst svenska flygbolag som kan komma att påverkas av förslaget. Huruvida det finns företag som kan anses som små i den nämnda företagsgruppen är oklart. Som framgår ovan saknas dock uppgifter om storleken på de företag som påverkas av förslaget i denna del. Regelrådet finner att förslagsställaren borde ha klargjort detta. Avsaknaden av sådan information medför att konsekvensutredningen är ofullständig i denna del.

Regelrådet finner beskrivningen av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas

utformning bristfällig.

Sammantagen bedömning

Som framgår vid rubriken *Innehållet i förslaget* omfattar Regelrådets yttrande endast en begränsad del av det remitterade förslaget. För den del av det remitterade förslaget som Regelrådets yttrande omfattar kan det konstateras att förslagets effekter enligt 6 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning har beskrivits på ett alltigenom godtagbart sätt. Regelrådet kan dock konstatera att en beskrivning av samtliga aspekter hänförliga till förslagets effekter för berörda företag i enlighet med 7 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning har utelämnats, förutom bransch och förslagets påverkan på berörda företags verksamhet som går att utläsa av konsekvensutredningen. Detta medför att förslagets effekter för berörda företag sammantaget inte kan bedömas.

Vid en sammantagen bedömning finner Regelrådet att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven enligt 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

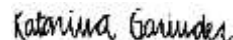
Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 14 februari 2018.

I beslutet deltog Pernilla Lundqvist, ordförande, Hanna Björknäs, Yvonne von Friedrichs, Claes Norberg och Lennart Renbjer.

Ärendet föredrogs av Katarina Garinder.

Pernilla Lundqvist
Ordförande

Katarina Garinder
Katarina Garinder
Föredragande